

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jakuba Camrdy a soudců Mgr. Ondřeje Mrákoty a JUDr. Lenky Matyášové v právní věci žalobce: **M. Š.**, zastoupený JUDr. Denisou Wesselsovou, advokátkou se sídlem Karviná, K. Sliwky 129, proti žalovanému: **Generální ředitelství cel**, se sídlem Praha 4, Budějovická 1387/7, o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě, pobočka Olomouc ze dne 18. 4. 2016, č. j. 65 Af 36/2014 - 38, o návrhu žalovaného na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti,

t a k t o :

Kasační stížnosti **se** odkladný účinek **ne** přiznává.

O d ů v o d n ě n í :

Včas podanou kasační stížností se žalovaný (dále jen „stěžovatel“) domáhá zrušení rozsudku Krajského soudu v Ostravě, pobočka Olomouc (dále jen „krajský soud“) ze dne 18. 4. 2016, č. j. 65 Af 36/2014 – 38, kterým bylo zrušeno rozhodnutí žalovaného ze dne 25. 7. 2014, č. j. 11776-5/2014-900000-304.4, jímž bylo zamítnuto odvolání žalobce proti rozhodnutí Celního úřadu pro Olomoucký kraj (dále jen „celní úřad“) ze dne 9. 1. 2014, č. j. 469/2014-580000-12, kterým bylo rozhodnuto o propadnutí 47 kartonů cigaret zn. CAMRI Classic Blend, neznačených tabákovou nálepkou, 6 kusů plastových nádob bez etiket o objemu 30 litrů s čirou kapalinou zapáchající po lihu, líhovost 85% (180 litrů) a osobního automobilu Škoda Superb, RZ X, VIN: X, které byly zajištěny žalobci dne 8. 10. 2013.

Krajský soud dovedl, že rozhodnutí žalovaného se týká téhož skutku jako trestní příkaz Okresního soudu v Přerově ze dne 28. 5. 2014, č. j. 4 T 131/2014 – 92, který nabyl právní moci dne 14. 6. 2014, kterým byl žalobce uznán vinným z přečinu krácení daně, poplatku a podobné povinné platby podle § 240 odst. 1 trestního zákoníku, kterého se dopustil tím, že dne 8. 10. 2013 kolem 6:40 hodin u obce Polom, okr. Přerov, na silnici č. I/48 ve směru na Olomouc přepravoval v osobním motorovém vozidle zn. Škoda Superb, r. z. X, celkem 9400 cigaret zn. CAMRI Classic Blend, balených v krabičkách po 20 kusech, a 180 litrů lihu v 6 plastových kanystrech o objemu 30 litrů s obsahem 85% etanolu, přičemž jej kontrolovala hlídka celního úřadu, které nepředložil doklad prokazující zdanění zmíněných výrobků či jejich oprávněné nabytí bez daně. V důsledku provedené celní kontroly mu přitom vznikla daňová povinnost ve výši 64 952 Kč na spotřebních daních a ve výši nejméně 13 640 Kč na dani z přidané hodnoty, za což byl odsouzen k trestu odnětí svobody v trvání 7 měsíců s podmíněným odkladem se zkušební dobou v trvání 18 měsíců. Podle krajského soudu postihem žalobce podle trestního zákoníku byl vyčerpán celý skutek, neboť v pořadí druhém pravomocným rozhodnutí –

rozhodnutí žalovaného nelze dohledat žádný prvek, který by nebyl obsažen již v předcházejícím trestním příkazu. Jakýkoli souběh pak nepřipadá v úvahu, neboť došlo ke konzumaci protiprávního jednání žalobce podle zákona o spotřebních daních trestním, tedy přísnějším, řízením. Krajský soud proto s odkazem na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 2. 2011, č. j. 9 As 67/2010 – 74, konstatoval, že žalobce byl trestán dvakrát za týž skutek, což je v rozporu s čl. 4 odst. 1 Protokolu č. 7 k Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“); došlo tedy k porušení zásady *ne bis in idem*. Z tohoto důvodu žalobě vyhověl a napadené rozhodnutí žalovaného zrušil.

Stěžovatel v kasační stížnosti namítá, že má za to, že krajský soud pochybil, jestliže shledal porušení zásady *ne bis in idem*. Podle názoru stěžovatele jde v projednávané věci o jednočinný souběh (jedním skutkem je naplněno více skutkových podstat chránících rozdílné právní zájmy). Žalobce totiž svým jednáním porušil jednak zájem na řádném placení daně, za což byl odsouzen v trestním řízení, a jednak svým jednáním porušil svoji zákonnou povinnost dopravovat vybrané výrobky s dokladem podle § 5 zákona 353/2003 Sb., o spotřebních daních, v relevantním znění (dále jen „zákon o spotřebních daních“), o čemž bylo rozhodováno v daňovém řízení. Evropský soud pro lidská práva přitom konstatoval, že nejde o porušení čl. 4 odst. 1 Protokolu č. 7 Úmluvy, jde-li právě o jednočinný souběh. Dále uvedl, že opatření, které bylo žalobci uloženo v daňovém řízení, nemělo trestní charakter; rovněž z tohoto důvodu nebyl porušen čl. 4 odst. 1 Protokolu č. 7 k Úmluvě. Své závěry dále blíže rozvedl a dovedl, že rozhodnutí v trestním řízení nelze považovat za překážku věci rozhodnuté. S ohledem na pojetí trestní sankce jako nástavby nad opatření při správě daní lze za jediné správné řešení považovat jak uložení trestu, tak i opatření, které teprve společně kompletně postihnou porušení relevantních právních předpisů, což blíže zdůvodnil. Aplikace zásady *ne bis in idem* by podle stěžovatele založila konkurenční vztah mezi opatřením spočívajícím v propadnutí dopravního prostředku podle zákona o spotřebních daních, který vzniká ex lege, a trestem ve věci zkrácení daně, poplatku a jiné podobné povinné platby podle § 240 odst. 1 trestního zákoníku. Uvedené by znamenalo deformaci stávajícího systému, na kterou by orgány veřejné moci (popř. zákonodárce) musely reagovat. V konečném důsledku by došlo k potlačení ochrany některé z hodnot a právem chráněných zájmů, a to pravděpodobně ve prospěch zachování možnosti stíhat trestný čin zkrácení daně. Takový vývoj by nepochybně směřoval proti principu subsidiarity trestní represe.

Stěžovatel požádal též o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti. Uvedl, že o vyslovení propadnutí dopravního prostředku dle zákona o spotřebních daních je třeba v rámci celní správy rozhodovat jednotně. Výklad, který použil krajský soud, by ovšem způsobil nutnost přijmout na celostátní úrovni odpovídající opatření. Přitom absentuje jednotný výklad, který se týká otázky propadnutí dopravního prostředku dle zákona o spotřebních daních za situace, kdy již bylo v trestním řízení rozhodnuto o spáchání přečinu zkrácení daně, poplatku a jiné podobné povinné platby podle § 240 odst. 1 trestního zákoníku a byl uložen jeden z možných trestů (trest odnětí svobody). Proto stěžovatel považuje za nezbytné pro správnost svého dalšího rozhodování v dané problematice, aby Nejvyšší správní soud rozhodl, zda je výklad uvedený v rozsudku krajského soudu, správný. Uvedené podle stěžovatele odůvodňuje přiznání odkladného účinku kasační stížnosti, neboť by jiné právní následky rozsudku krajského soudu znamenaly pro stěžovatele (a přeneseně pro Českou republiku) nepoměrně větší újmu, než jaká může vzniknout přiznáním odkladného účinku jiným osobám.

Žalobce se k návrhu na přiznání odkladného účinku nevyjádřil.

Podle § 107 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), kasační stížnost nemá odkladný účinek. Zdejší soud jej ovšem může na návrh stěžovatele přiznat, přičemž za tím účelem přiměřeně užije § 73 odst. 2 až 5 s. ř. s. Podle § 73 odst. 2 s. ř. s., ve znění

pokračování

účinném od 1. 1. 2012, je k přiznání odkladného účinku kasační stížnosti třeba, aby výkon nebo jiné právní následky rozhodnutí znamenaly pro stěžovatele nepoměrně větší újmu, než jaká přiznáním odkladného účinku může vzniknout jiným osobám, a současně přiznání odkladného účinku nesmí být v rozporu s důležitým veřejným zájmem.

Návrh stěžovatele, který je správním orgánem, je třeba hodnotit ve světle názoru vyjádřeného v usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 4. 2007, č. j. 2 Ans 3/2006 - 49, publ. pod č. 1255/2007 Sb. NSS (rozhodnutí tohoto soudu jsou dostupná na adrese www.nssoud.cz), jakkoli se týká ještě předcházející právní úpravy odkladného účinku: „*S ohledem na postavení správního orgánu v systému veřejné správy bude přiznání odkladného účinku kasační stížnosti k jeho žádosti vyhrazeno zpravidla ojedinělým případům, které zákon opisuje slovy o nenabratelné újmě.*“ V citovaném rozhodnutí rozšířený senát Nejvyššího správního soudu příkladmo uvádí jako relevantní situaci pro udělení odkladného účinku případy vrácení řídičského oprávnění duševně choré osobě, vystavení zbrojního průkazu nebezpečnému recidivistovi, resp. udělení povolení k obchodu s vojenským materiálem zločinnému podniku.

Nejvyšší správní soud stejně jako např. v usnesení ze dne 15. 7. 2009, č. j. 6 Ads 87/2009 - 49, upozorňuje, že institut odkladného účinku je primárně spjat s žalobou jakožto nástrojem ochrany veřejných subjektivních práv adresáta veřejnoprávního působení. Odkladný účinek přiznávaný žalobě má proto ochránit tohoto adresáta veřejné správy před případnými neodstranitelnými negativními následky aktu veřejné správy. Postavení žalovaného správního orgánu, jemuž soudní řád správní přiznal legitimaci podat kasační stížnost jako orgánu moci výkonné, spíše nasvědčuje tomu, že poskytnutím legitimize k podání kasační stížnosti správnímu orgánu se vyjadřuje zájem na efektivitě působení objektivního práva a jednotě a zákonnosti rozhodování krajských soudů ve správním soudnictví. Z tohoto hlediska je nutno nazírat i na otázku odkladného účinku kasační stížnosti.

Výše uvedené plně koresponduje se zákonnou úpravou možností přiznání odkladného účinku kasační stížnosti podle § 107 odst. 1 s. ř. s. za přiměřeného použití ustanovení § 73 odst. 2 s. ř. s., které umožňuje přiznat odkladný účinek na návrh žalobce. Z textu posledně uvedeného ustanovení, konkrétně ze slovního spojení „*na návrh žalobce*“, je možno usuzovat, že odkladný účinek bude zpravidla přiznáván na návrh osoby, která se domáhá ochrany svých veřejných subjektivních práv v postavení žalobce proti správnímu orgánu v postavení žalovaného. Přiznání odkladného účinku na návrh stěžovatele, který je jako správní orgán v postavení žalovaného, bude tedy připadat v úvahu pouze ve výjimečných případech.

Dále je nutno podotknout, že sama kasační stížnost je opravným prostředkem mimořádným, neboť směřuje proti pravomocnému rozhodnutí krajského soudu. Přiznání odkladného účinku vůči pravomocnému rozhodnutí je třeba připustit pouze tehdy, jestliže nezbytnost odkladného účinku převáží nad požadavkem právní jistoty a stability právních vztahů opírajících se o pravomocná rozhodnutí soudů. Pokud by správní orgány neměly být vázány pravomocným rozhodnutím krajských soudů, kterými se ruší jejich správní akty, pak by zákonodárce musel zcela změnit koncepci správního soudnictví a vyloučit právní moc rozhodnutí krajských soudů. Přiznání odkladného účinku proto musí být vyhrazeno pro ojedinělé případy, které zákonodárce opsal slovy o nepoměrně větší újmě.

Stěžovatel návrh na přiznání odkladného účinku odůvodnil potřebou sjednocení výkladu a rozhodování v případech týkajících se propadnutí dopravního prostředku podle zákona o spotřebních daních v situacích, v nichž již bylo rozhodnuto o spáchání přečinu zkrácení daně, poplatku a jiné podobné povinné platby podle § 240 odst. 1 trestního zákoníku a byl uložen

jeden z možných trestů. Proto je pro správnost svého dalšího rozhodování v dané problematice, aby Nejvyšší správní soud rozhodl, zda je výklad uvedený v rozsudku krajského soudu, správný.

Stěžovatel tedy spatřuje hrozbu vzniku nepoměrně větší újmy ve smyslu § 73 odst. 2 s. ř. s. v údajně nejednotném výkladu uvedené sporné právní otázky. Nejvyšší správní soud chápe, že stěžovatel, který je ve smyslu § 2 odst. 1, § 4 odst. 1 písm. a) zákona č. 17/2012 Sb., o Celní správě České republiky (dále jen „zákon o celní správě“), orgánem nadřízeným celním orgánům, má mimořádný zájem na jednotnosti výkladu uvedené sporné právní otázky. Nelze ovšem přehlédnout, že její zodpovězení teprve bude předmětem meritorního rozhodnutí soudu o kasační stížnosti, které však nelze nijak předjímat. Nepoměrně větší újmu ve smyslu § 73 odst. 2 s. ř. s. přitom nemůže představovat pouze existence sporné právní otázky a možná nejednotnost jejího výkladu správními orgány. Není ostatně ani jasné, jak by přiznání odkladného účinku kasační stížnosti vůbec mohlo přispět ke sjednocení rozhodování žalovaného, resp. celních úřadů. Přiznáním odkladného účinku se totiž jen pozastavují do skončení řízení o kasační stížnosti účinky napadeného rozsudku krajského soudu, ale na existenci dané sporné právní otázky nemůže mít toto přiznání z povahy věci jakýkoli vliv. V zásadě jediným způsobem, který mohl stěžovatel zvolit, aby docílil sjednocení výkladu dané otázky, bylo podání kasační stížnosti proti rozsudku krajského soudu, což učinil.

Stěžovatel dále ani netvrdí jiné okolnosti, které by případně mohly být důvodem pro přiznání odkladného účinku žalobě. S ohledem na povahu věci, o jejichž propadnutí bylo rozhodnuto (47 kartonů cigaret zn. CAMRI Classic Blend, neznačených tabákovou nálepkou, 6 kusů plastových nádob bez etiket o objemu 30 litrů s čirou kapalinou zapáchající po lihu) tak zejména např. neuvádí, že popřípadě mohlo jít o věci, které mohou představovat nebezpečí pro veřejné zdraví apod. V této souvislosti Nejvyšší správní soud zdůrazňuje, že je zcela v dispozici stěžovatele tvrdit a osvědčit veškeré skutečnosti odůvodňující podle jeho názoru přiznání odkladného účinku kasační stížnosti (zejména vznik nepoměrně větší újmy); zdejší soud tuto jeho činnost nahrazovat nemůže.

Pro úplnost je v této souvislosti vhodné poukázat rovněž na skutečnost, že rozhodnutí o propadnutí v této věci předcházelo rozhodnutí celního úřadu ze dne 8. 10. 2013, č. j. 53893-4/2013-580000-72, o zajištění těchto věcí, jímž byl uložen zákaz se zajištěnými vybranými výrobky a dopravním prostředkem, které jsou uskladněny ve skladu celního úřadu, jakýmkoli způsobem nakládat.

S ohledem na výše uvedené Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že v daném případě nejsou podmínky ustanovení § 73 odst. 2 s. ř. s. naplněny.

Z důvodů uvedených výše proto Nejvyšší správní soud podle § 107 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 73 odst. 2 s. ř. s. návrh na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti zamítl. Tím Nejvyšší správní soud žádným způsobem nepředjímá své budoucí rozhodnutí o věci samé.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e n í** opravný prostředek přípustný.

V Brně dne 8. června 2016

JUDr. Jakub Camrda
předseda senátu